

Ülevaade TTÜ Raamatukogu tegevusest 1998. aastal

1998. aastal kinnitati TTÜ nõukogus otsusega nr. 46 16.06.98 raamatukogu uus põhimäärus. Sellele vastavalt tegutseb raamatukogu Eesti teadusinfo süsteemi osana ning täidab ülikooliraamatukogu ja tehnikakeskraamatukogu ülesandeid.

Detsembris kinnitati ka raamatukogu nõukogu uuendatud koosseis. Nõukogu on 18-liikmeline, kellest põhiosa moodustavad ülikooli teaduskondade esindajad.

Raamatukogu arvudes 1996 – 1998

	1996	1997	1998
Raamatuid jooksva aastal	13 833	17 205	13 626
nendest: ostud	9 987	10 957	7 767
annetused	1 816	3 198	1 671
sundeksemplarid	1 349	2 011	2 362
Ajakirju jooksva aastal (nim)	715	785	768
Külastused	214 884	236 261	242 905
Laenutused	421 733	384 746	337 374
sellest kojulaenutused	134 128	145 934	152 653
Kirjanduse ostusummad (milj kr)	4,34	4,51	5,0
Personal	87,25	82,25	81,25

Kogude täiendamine

1998. aastaks trükiste ostmiseks eraldatud 5,0 milj kroonist kulutati perioodika tellimisele 72%: 5% eesti ja 81% välisperiodikale ning 14% perioodika andmebaasidele. 28% kulutati raamatutele: 32,6% eesti ja 64,7% välisraamatule. Juba kolmandat aastat osaleti rahvusvahelises projektis “Lange&Springer Buchprojekt”, mille tulemusel hangiti soodsalt 255 välisraamatut. Eesti raamatu osas jätkus kogude täiendamine ostude ja sundeksemplaridega.

Võrreldes eelmiste aastatega vähenes annetuste osakaal. Lisandus 1 671 trükist. Peale traditsiooniliste annetajate nagu Eesti Pank, Rahvusvaheline Aatomienergia Agentuur, Rahvusvaheline Valuutafond jt. annetasid kirjandust veel Bentley College, Dalhousie University, Eesti Kütte ja Ventilatsiooni Inseneride Ühendus, TTÜ saksa keele lektoraat, prof. T. Kaps, prof. P.A. Vesilind jt.

1998. aastal võeti arvele 13 626 raamatut keskmise eksemplaarsusega 1,64: eestikeelsel raamatul 2,07, võõrkeelsel 1,19 ja õpikul 25,9.

Ajakirju saabus 768 nimetust: 100 nim eestikeelseid ja 668 nim võõrkeelseid ajakirju, neist 19 CD-ROMidel. Mitmed seni tellitud eestikeelsed ajakirjad lõpetasid ilmumise.

Ajalehti telliti 50 nimetust.

1. jaanuaril 1999. a. oli kogudes 1 048 626 arvestusüksust. Jätkuvalt kustutati kogudest mikrokaartidel olevaid tootekatalooge ja ajakirju kokku 197 684 eksemplari.

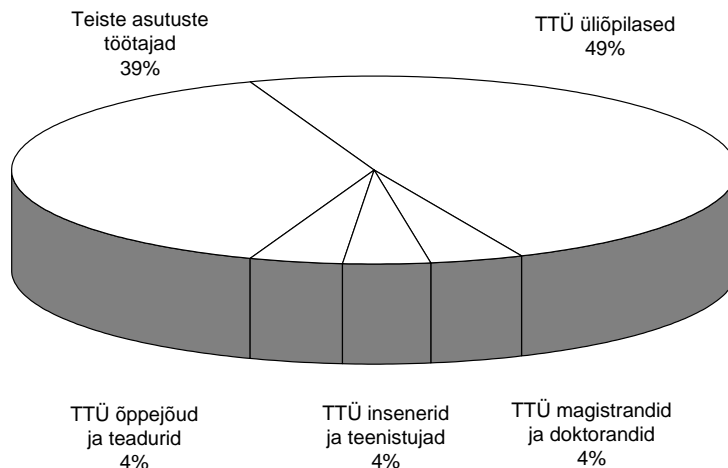
Lugejateenindus

1998. a. registreeritud 16 344 lugejat külastas raamatukogu kokku 242 905 korral, seega käis raamatukogus keskmiselt ligi 1000 lugejat päevas. Peاراamatukogu lugemissaal on pidevalt täidetud, tippkoormuse ajal ei jätku kohti.

Laenutati 337 374 teavikut. Eelmise aastaga võrreldes kasvas kojulaenutuste arv ligi 5%, kuid vähenes laenus lugemissaalidesse: filiaalis tehnikakirjanduse erilaadide ning peاراamatukogus eestikeelsete ajalehtede-ajakirjade kasutamise arvel. Lugejad eelistavad kasutada häid artikliandmebaase MajPol ja Varia ajalehtede-ajakirjade

hoidlakoostust väljatellimise ja läbilappamise asemel. Lugemissaalilaenukusi vähendas ka infoosakonna teatmekogu muutmine avakoguks.

Lugejate koosseis

Lugejate struktuur 1998

TTÜ üliõpilased	49%
TTÜ magistrandid ja doktorandid	4%
TTÜ insenerid ja teenistujad	4%
TTÜ õppejõud ja teadurid	4%
Teiste asutuste töötajad	39%

Teiste asutuste töötajad:

insenerid	38%
teenistujad	26%
õppurid	23%
õppejõud ja teadurid	4%
muud	9%

Infoteenindus

Infopäringute hulk pearaamatukogus on plahvatuslikult kasvanud. Kui eelmisel aastal esitati valveinformistile 3 114 päringut, siis 1998. aastal oli see arv 6 933, neist 2 676 teemapäringut.

Eestis koostatavatele artikliandmebaasidele MajPol, Varia ja Estlex tekkis järjekord, nii et need tuli installida veel teise arvutisse. Igal lugejate kasutuses oleval rõdu arvutil on oma kasutusvaldkond.

Enam vajati infot õigus- ja majandusteemadel, vähem tööstusest.

Eelmise aasta lõpus pakuti raamatukogu veebileheküljel esmakordselt välja elektroonilise infoteeninduse võimalus: elektronpostiga saabunud lühipäringud valveinformistile aadressil info@lib.ttu.ee. Saabus üle 100 päringu, ka välismaalt.

Päringutele vastati kohe. Nii raamatukoguhoidjale kui lugejale on teenus uudne ning vajab veel harjumist.

Raamatukogu 124 CD-ROM-andmebaasi kasutamine on võrreldes 1997. aastaga kasvanud peaaegu kolm korda. Esikohal on referaatandmebaasid Chemical Abstracts, Compendex Plus, Material Science Citation Index, samuti on populaarsed elektroonilised teatmeteosed American Heritage Dictionary, Microsoft Encarta entsüklopeedia ja atlas.

Oma elektroonilisi ajakirju ja andmebaase võimaldasid tasuta kasutada EMERALD, SAGE, ECONOMIC GROUP, UMI, ANBAR. Lisaks loodi kümnekonnale õppejõule võimalus tasuta juurdepääsuks raamatukokku tellitud seitsme ajakirja elektroonilisele versioonile teaduskondades asuvatelt arvutitelt. Kahjuks näitas aasta lõpul korraldatud küsitlus, et seda teenust kasutati loodetust vähem ja elektrooniliste ajakirjade lugemine pole veel harjumuseks muutunud.

Aasta täielikke avakogusid rõdul on näidanud, et nende kasutamine on muutunud väga intensiivseks. Eriti on kasvanud entsüklopeediate, sõnastike ja teatmeteoste kasutamine.

Rahvusvaheline koostööprojekt

Raamatukogu osaleb mitmetes kodumaistes ja rahvusvahelistes koostööprojektides. Esmakordselt osaletakse ühes Euroopa Liidu koostööprogrammi "Telemaatika raamatukogudes" projektis – kaugkoolitusprojektis DEDICATE (Distance Education Information Courses with Access through Networks). Projekt käivitus 1998. aasta mais ja kestab kokku 16 kuud, 1999. a. septembrini. Selles osaleb 9 ülikooliraamatukogu 8 riigist – Rootsist, Soomest, Suurbritanniast, Poolast, Ungarist, Eestist, Lätist, ja Leedust. Projekti juhib Chalmersi Tehnikaülikooli Raamatukogu. Projekti käigus arendatakse välja efektiivne infokirjaoskuse kaugkoolituskursus ja katsetatakse viies Kesk- ja Ida-Euroopa raamatukogus WWW-I põhinevaid tehnikainfoalaseid kaugkoolitusprogramme. Oktoobri keskel alanud 6-kuuline DEDICATEi kursus on mõeldud eelkõige infotarbija koolitaja koolitamiseks, tema professionaalsete oskuste täiendamiseks infootsingul võrgukeskkonnas. Raamatukogu infoosakonna ainespetsialistid, kes esmakordselt selles kaugkoolituskursuses osalevad, saavad teadmisi ja kogemusi analoogiliste infokirjaoskuse kursuste korraldamiseks tehnikaülikooli üliõpilastele ja teadlastele.

Infotehnoloogia

Vastavalt ELNET Konsortsiumi taotlusele eraldati EV riigieelarve IT-summadest projekti "Eesti raamatukogude infosüsteem: TTÜ Raamatukogu infosüsteemi juurutamine 1998" realiseerimiseks 483 450 krooni. Avatud riigihanke tulemusena osteti raamatukogule kohtvõrgu server, võrgu läbilaskevõime suurendamiseks jaotureid, tööjaamu, vötkoodilugereid jm. riist- ning võrkvara.

Projekti DEDICATE ülesannete täitmiseks hangiti projekti summadest raamatukogule server ja tarkvara kogumaksumusega 160 000 kr.

Kaabeldusskeemi laiendamiseks ja optimeerimiseks tehti aasta lõpul hulgaliselt kaabeldustöid. Raamatukogu oma rahalistest vahenditest kulutati selleks ja veel mitmesuguste tarvikute ja komponentide hankimiseks kokku 23 763 krooni.

Jätkus Eesti teadusraamatukogude konsortsiumi raames integreeritud raamatukogusüsteemi INNOPAC juurutamine. Põhitähelepanu oli pööratud INNOPACi koolitusele. Toimus raamatukogutöötajate mitmeastmeline koolitus TESTPACi alusel. Regulaarselt toimusid raamatukogu INNOPACi juhtgrupi

koosolekud lokaalsete küsimuste ja probleemide lahendamiseks. 1998.a. lõppes IINNOPACi katsetusperiood; süsteemi vastuvõtmine ja pidulik avamine toimus oktoobri keskel Tartus.

Täiustati raamatukogu veebilehekülge, lisati ingliskeelne versioon. Suvel loodi projekti DEDICATE Tallinna WWW lehekülge aadressil <http://www.lib.ttu.ee/dedicate/index.html>.

Raamatukogu ja tema kogude tutvustamine

Raamatukogu ja raamatuvarade põhilisteks tutvustusvormideks on raamatunäitused, lahtiste uste päevad, teabe- ja infopäevad, regulaarne lugejakoolitus, voldikud, bukletid ja nimestikud, artiklid ajakirjanduses, esinemised meedias. Viimasel paaril aastal on olulisele kohale tõusnud tutvustamine Internetis raamatukogu enda veebileheküljel.

Kogude baasil korraldati aasta jooksul 62 näitust, lisaks regulaarseid uudiskirjanduse näitusi. Kui TTÜ autorite välispublikatsioonide aastanäitused on juba traditsiooniks kujunenud, siis TTÜ autorite Eestis ilmunud raamatute kaheosaline aastaülevaatenäitus korraldati esmakordselt. Näitusel “Maailm Eestisse III” eksponeeriti lisaks Springeri projekti 255 raamatule TTÜ Phare keskuse hangitud 77 raamatut. Ulatuslikul näitusel majandusteabe nädala raames “Majandushuvilisele: eesti- ja võõrkeelne kirjandus 1992 - 1998” eksponeeriti 1 817 teavikut.

Projekti “Eesti raamatukogude 80 aastat: 1918 - 1998” raames, kus oma tegevust tutvustasid Eesti teadus- ja rahvaraamatukogud, raamatukogundust õpetavad kõrgkoolid ning raamatukoguhoidjate kutseühing, korraldati ERRi ruumides ülevaatenäitus “TTÜ Raamatukogu – ülikooliraamatukogu, tehnikakesk-raamatukogu”. Sellega käis tutvumas mitusada inimest üle Eesti.

Oktoobris toimunud vabariiklike raamatukogupäevade “Raamatukogud õpikeskkonna osana” ajal korraldas TTÜR oma kasutajatele üritusi, mille rõhuasetus oli raamatukogus leiduvate elektrooniliste infokandjate tutvustamisel. Infot toimuvast said nii raadio, televisioon kui ajakirjandus.

Eesti raamatukogude ühistööna valmis käsikirjaline “Raamatukoguraamat ‘98”, milles ligi 100 teise raamatukogu sees on oma leheküljega esindatud ka TTÜR.

Oktoobris sai valmis eestikeelne raamatukogu tutvustav värvitrükis voldik lugejale ja veel mõned osakondi tutvustavad bukletid.

Töötajate täienduskoolitus

Põhirõhk oli jätkuvalt arvutiõppel., kusjuures rea arvutiõppe kursusi viisid läbi raamatukogu enda automatiseerimisgrupi töötajad. TTÜ Informaatikainstituudi täiendõppe mitmesugustel arvutikursustel osales 40 töötajat.

Raamatukogusüsteemi INNOPAC kasutamise koolitus jätkus mitmeastmelisena: koolitati koolitajaid, nemad omakorda koolitasid teisi teatud moodulitega töötamiseks.

1998. a. oli TTÜR-i töötajail paremaid võimalusi välismaistel kursustel osalemiseks: Budapesti CEU suveülikooli kursusel “Libraries and Internet” osales (ainukesena Eestist) Marje Võrk; Taanis, Soomes ja Norras toimunud Põhjamaade doktorandide ja teadurite kursustel – Aiki Tibar; EL koostööprojekti DEDICATE kursusel alustati infoosakonna ainespetsialistide koolitusega.

Aasta jooksul osalesid töötajad ligi 30 konverentsil, seminaril ja nõupidamisel nii ettekannetega kui kuulajatena.

Praegu õpib 2 töötajat TPÜ magistriõppes.